



Henry Reidar Fanebust
Lindåsvegen 2088
5955 Lindås

Saksbehandlar, innvalstelefon

Vidar Vassenden, 57 64 30 64

Alver kommune - gnr. 99 bnr. 4 Våge - vedtak i klagesak som gjeld konsesjon - avvising

Vi viser til Alver kommune si oversending dagsett 04.07.2023.

Vedtak

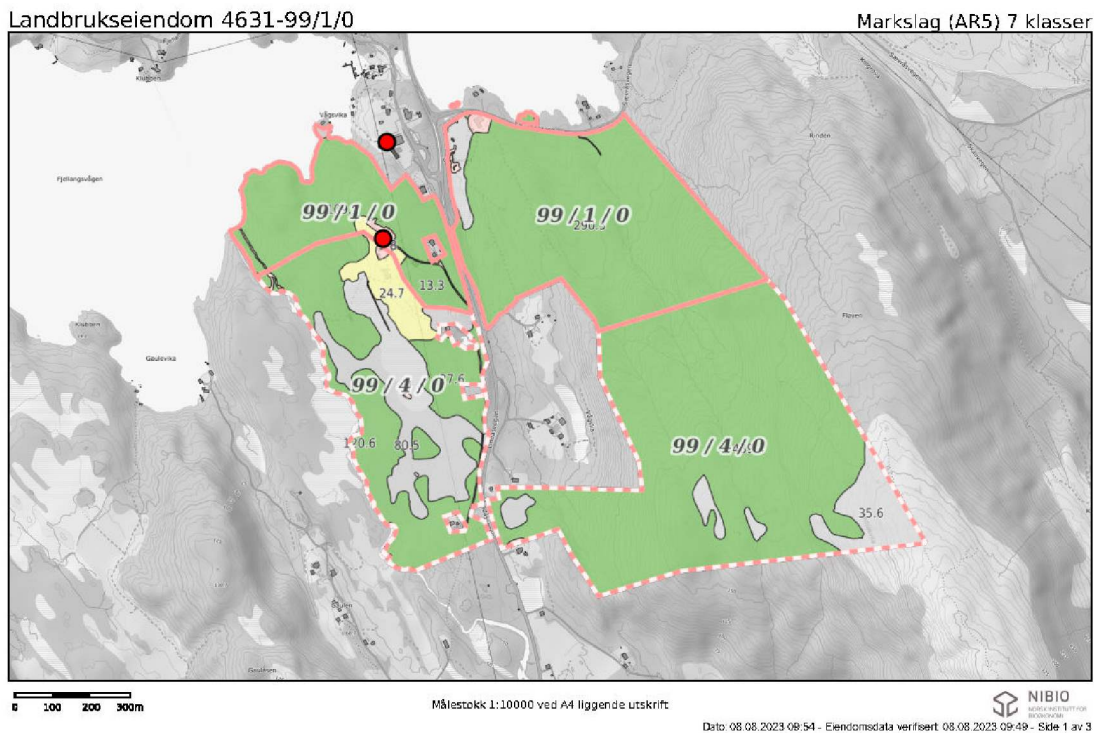
Elin og Henry Fanebust si klage på Alver kommune sitt vedtak av 06.07.2022 i sak nr. 760/22 vert avvist, jf. forvaltningslova §§ 28 og 34.

Kva saka gjeld

Judith Eikevik søkte den 21.11.2020 om konsesjon for å overta eigedomen gnr. 99 bnr. 4 i Alver kommune. Ho overtok eigedomen frå ektefellen Alf Eikevik 24.01.2017. Konsesjon vart innvilga i vedtak datert 06.07.2022. Naboane på gnr. 99, bnr. 1, Elin og Henry Fanebust, klaga på vedtaket den 01.08.2022.

I følge Nibio gardskart er gnr. 99 bnr. 4 registrert med 24,7 daa innmarksbeite, 595,7 daa produktiv skog, 135,3 daa anna markslag og 5 daa bygningar/samferdsel. Sum areal for eigedomen er 760,7 daa.

For illustrasjonens del er det under eit kart frå Nibio der både gnr. 99 bnr. 4 og eigedomen til Elin og Henry Fanebust, gnr. 99 bnr. 1, er markert.



Eigarane av nabobruket gnr. 99, bnr. 1, her klagarane, vende seg skriftleg til Alver kommune med merknadar til konsesjonssøknaden alt den 23.11.2020. Merknadane er kommentert slik i kommunen sitt vedtak av 06.07.2022:

«Det har i perioden fram til 2022 vorte utført påstått ulovleg arbeid med terrengendring, planering med meir. Det har vore ei rekke rundar med søknads- og klagebehandling. Desse sakene er no omsøkt og kommunen har gitt løyve til bla. nydyrking/planering og terrenginngrep 17.06.22. Den del av klagen som går på kva arbeid som er gjort (brev av 23.11.2020 frå nabo) er kommentert og vurdert under handsaming av desse sakene. Dei siste to vedtaka er påklaga av nabo, og klagen er til behandling i kommunen.

Det kjem i same brev fram kritikk til kommunen si oppfølging av konsesjonsvilkår før førre eigar og manglande tilsyn etter § 17. Mislighald av konsesjonsvilkår er ikkje ein del av vurderinga av denne saka.

Eigedomen er skjøtt vidare til ny eigar. Ho er ektemake til tidlegare eigar, men i konsesjonssamanheng er ho å sjå på som ny eigar som har overteke full eigedomsrett til gbnr 99/4 . Kommunen må ta stilling til søknad om konsesjon frå Judith Eikevik og kva tidlegare eigar har gjort eller ikkje gjort er ikkje ein del av denne vurderinga. Konsesjon er ein tillatelse til å overta eigedomen. Korleis eigedomen vert brukt vert styrt av arealplanar og plan- og bygningslova m.fl. Korleis eigar av ein eigedom innrettar seg i høve til drift er ikkje noko kommunen kan leggja seg borti så lenge det er gitt naudsynte løyve til arbeid som krev løyve.»

Konsesjon vart innvilga i vedtak datert 06.07.2022. Elin og Henry Fanebust klaga på vedtaket den 01.08.2022.

Alvær kommune handsama klaga i utval for areal, plan og miljø den 07.12.2022. Utvalet fann at klagarane ikkje har rettsleg klageinteresse, og vedtok at klaga skulle avisast. (I kommunen sitt



framlegg til vedtak datert 23.11.2022, har dei og subsidiært realitetsdrøfta klaga. Der kjem kommunen fram til at klaga ikkje skal takast til følge.)

I framlegg til vedtak datert 23.11.2022 vurderer kommunen spørsmålet om klagarane har rettsleg klageinteresse slik:

«For at nabo skal ha moglegheit til å klage, må nabo ha rettsleg klageinteresse. Det er ingen automatikk at ein nabo skal gis rettsleg klageinteresse, jf. forvaltningslova §28. Spørsmålet er i hvilken grad vedtaket har faktiske og rettsleg verknader for vedkommande. Det må avgjerast om klagar sin tilknytning til saken er av ein slik art og styrke at det er rimeleg å gje klagerett. Vi finn nærare rettleiing i Rundskriv M 1-2021 Konesjons, priskontroll og buplikt frå landbruks- og matdepartementet som er vedlagt saksframlegget.

I følgje rettleiaren, så er det i praksis lagt til grunn at en nabo med interesse for jorda som tilleggsjord, som hovudregel ikkje har rettsleg klageinteresse over vedtak om å gi konsesjon. Det er normalt heller ikkje tilstrekkeleg at naboen har vist interesse for eigedomen eller har blitt tilskrive av kommunen med førespurnad om interesse for overtaking av hele eller deler av eigedomen Det avgjerande er vedkommande si tilknytning til jorda som overdras. Det kan ved denne vurderinga f.eks. være et moment om jorda inngår som ein viktig del av vedkommandes ressursgrunnlag.

Spørsmålet er om nabo har tilknytning til eigedomen gbnr 99/4, der det eit moment om gbnr 99/4 helt eller delvis utgjør ein viktig del av ressursgrunnlaget for gbnr 99/1. Dette må avgjerast etter ei konkret, skjønsmessig heilskapleg vurdering.

Det er klart at gbnr 99/4 ikkje utgjør ein viktig del av ressursgrunnlaget for gbnr 99/1. Ei heller er det ytra ønske frå nabo om å overta eigedomen for å nytte denne som ein del av ressursgrunnlaget for gbnr 99/1. Klagars si tilknytning til jorda som overdras etter konsesjonslova er fraværande. Argumentet om å tilbakeføre kulturlandskapet på gbnr 99/4 slik det ein gong var, er ikkje eit argument som skal vektleggast ved vurdering av rettsleg klageinteresse etter forvaltningslova, jf. konsesjonslova. Kommunedirektøren kan ikkje sjå at det ligg føre tilknytning til eigedomen gbnr 99/4 slik konsesjonsloven krev.»

Klagarane har i skriv til kommunen dagsett 03.03.2023 mellom anna utdjupa kvifor dei meiner å ha rettsleg klageinteresse. Argumentasjonen bygger slik vi les det på to grunnlag. For det første at dei har klagerett med grunnlag i allmenne interesser. For det andre med grunnlag i påstått verditap på eigen eigedom som følgje av tiltak og aktivitetar på gnr. 99 bnr. 4.

Når det gjeld allmenne interesser vert det vist til at eigar av gnr. 99 bnr. 4 har brote jordlova, naturmangfoldloven, kulturminneloven og vannressursloven.

De meiner vidare de må ha rettsleg klageinteresse *«som følgje av verdiforringinga vår eigedom, i kraft av delt tun og kulturlandskap med 99/4, er påført ved at heile det samanhengande kulturlandskapet framfor oss er – utan søknad – totalt fjerna og omdanna til industriområde over fleire mål, heva ulovleg opp framfor oss med fleire høgdemeter komprimert steinmasse.»* Ei følgje av dette er at tunet på gnr. 99 bnr. 1 er *«påført ei varig og kraftig visuell nedgradering og eit verdimessig stort tap...»*. Tapet er ikkje talfesta.

Saka vart sendt til Statsforvaltaren for endeleg avgjerd ved kommunen sitt brev av 04.07.2023.



Om regelverket

Landbruksdepartementets delegasjonsvedtak av 08.12.2003 slår fast at Fylkesmannen (no Statsforvaltaren) er klageinstans for vedtak kommunen har gjort i medhald av konsesjonslova. Lova har ingen særlege regler om behandling av klager. Saker som denne skal difor behandlast i samsvar med dei alminnelege reglane i forvaltningslova.

I alle klagesaker er det to sentrale, formelle føresetnader som må være oppfylt for at saka skal kunne realitetsbehandlast. Den eine er klaga må vere sett fram innan klagefristen, som ifølge forvaltningslova § 29 er tre veker. Den andre er at den som klagar må være part i saka klaga gjeld, eller på annan måte ha «rettslig klageinteresse i saken», som det heiter i § 28 første ledd .

§ 28. (vedtak som kan påklages, klageinstans).

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

Av § 34 første ledd går det fram at dersom vilkåra for å behandle klaga ikkje er til stades, skal klageinstansen avvise saka.

§ 34. (klageinstansens kompetanse).

Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal klageinstansen avvise saken, jfr. dog § 31. Klageinstansen er ikke bundet av at underinstansen har ansett vilkårene for å foreligge.

Våre merknader

Elin og Henry Fanebust si klage er framsett innanfor klagefristen.

Spørsmålet blir så om dei har klagerett. Under punkt 8.3 Landbruks- og matdepartementets rundskriv M-1/2021 går det fram at i konsesjonssaker er det i utgangspunktet berre konsesjonssøklar som er part. Elin og Henry Fanebust er ikkje part i saka. Viss dei har rettsleg klageinteresse, kan dei likevel ha klagerett. Kven som kan ha rettsleg klageinteresse vil ifølgje rundskrivet

«.... bero på i hvilken grad vedtaket har faktiske og rettslige virkninger for vedkommende. I den enkelte sak må det foretas en konkret helhetsvurdering av sakens faktiske forhold. Det avgjørende er om klagerens tilknytning til saken er av en slik art og styrke at det er rimelig at det gis anledning til å få prøvd vedtaket for en høyere forvaltningsinstans. I praksis er det lagt til grunn at en nabo med interesse for jorda som tilleggsjord, som hovedregel ikke har rettslig klageinteresse over vedtak om å gi konsesjon. Det er normalt heller ikke tilstrekkelig at naboen har vist interesse for eiendommen, eller er blitt tilskrevet av kommunen med forespørsel om interesse for overtakelse av hele eller deler av eiendommen. Det avgjørende er vedkommendes tilknytning til jorda som overdras. Det kan ved denne vurderingen f.eks. være et moment om jorda inngår som en viktig del av vedkommendes ressursgrunnlag.»

Departementet si tolking av omgrepet «Rettslig klageinteresse» i konsesjonssaker, er i stor grad tufta på fleire uttaler frå Sivilombodet, mellom anna i sakene nr. 2002-1392 og 2002/2276. I den førstnemnde hadde to interesserte naboar leigd og brukt deler av konsesjonseigedomen i ei rekkje år, og dei hadde investert i maskiner, og endå til bygningar der. Det var tale om «viktig tilleggsarealer» for drifta deira, og utan det omsøkte eigarskiftet ville dei antakeleg kunne hatt «berettiget forventning» om å få forlenga leigeforholdet. Etter Sivilombodet si meining var det då tale om eit vedtak som hadde såpass klare faktiske og økonomiske verknader for naboane at dei hadde rettsleg klageinteresse i saka.



Det er så langt vi kan sjå ikkje gjort gjeldande at gnr. 99 bnr. 4 er ein del av ressursgrunnlaget for gnr. 99 bnr. 1. Alver kommune slår i framlegg til vedtak datert 23.11.2022 fast at «Det er klart at gbnr 99/4 ikkje utgjer ein viktig del av ressursgrunnlaget for gbnr 99/1. Ei heller er det ytra ønskje frå nabo om å overta eigedomen for å nytte denne som ein del av ressursgrunnlaget for gbnr 99/1.» Dette er forhold som talar klart i mot at Elin og Henry Fanebust har rettsleg klageinteresse.

Klagarane gjer sjølv gjeldande to grunnlag for at dei har rettsleg klageinteresse. Det første grunnlaget er ivaretaking av allmenne interesser. Nærmare bestemt at eigar gnr. 99 bnr. 4. av har brote ulike lover. Det andre er eit påstått verditap på eigen eigedom som følgje av tiltak og aktivitetar på gnr. 99 bnr. 4.

Vi vurderer det slik at eit ønskje om å ivareta allmenne interesser ikkje kan gi rett til å få klagen handsama. For å ha klagerett må det generelt vere nærleik i interessa klagar har til klagegjenstanden. Kva dette inneber er det sagt meir om i «Forvaltningsloven med kommentarer, Geir Woxholt, 2011, s. 502:

«Tradisjonelt legges det betydelig vekt på det man kaller nærhet i den interessen som klager eller saksøker har til klage-/søksmålgjenstanden. Dette innebærer for det første at klageren ikke kan kreve klagen behandlet, dersom den er fremsatt for å ivareta andres interesser, jfr Backer s 121. For det annet ligger det i dette at klageren må være nærmere til å klage enn folk flest. At man har en alminnelig interesse i å forfølge førsteinstansvedtaket som ikke utmerker seg fra hva andre tilfældige borgere har, er ikke tilstrekkelig til å gi klagekompetanse, jfr Backer s 121. Se Rt 1972 s 1071.»

Heller ikkje eit påstått verditap, slik det er gjort greie for av klagarane, kan då føre til at dei har rettsleg klageinteresse. Igjen byggjer vårt standpunkt på at det er krav om klagar må ha ei viss tilknytning til klagegjenstanden. Vedtaket om å gi konsesjon gir på nokre vilkår rett til å overta eigedomen. Kva tiltak som kan og ikkje kan setjast i verk på eigedomen, er ikkje regulert i dette vedtaket.

Følgande uttale frå Sivilombodet i sak 1447/86 gjeld ei problemstilling med med visse parallellar : *Jeg kan heller ikke se at grunneierne har "rettslig klageinteresse", og er for så vidt enig med Landbruksdepartementet på dette punkt. I vilkåret om "rettslig klageinteresse" ligger et krav om en viss tilknytning til klagegjenstanden. Et ledende synspunkt er videre at vedtaket må berøre grunneierne på en slik måte at det finnes rimelig at de gis anledning til å få overprøvet dette.*

Den foreliggende bruksrettskonsesjon gjelder tillatelse for B til å bygge rørledning, inntaksdam og til å ta ut vann av elven. Vedtaket gir således B tillatelse til avgrenset bruk over en bestemt eiendom, og de angivelig uheldige konsekvenser som påberopes av klagerne inntreer etter min oppfatning ikke som en følge av den bruk dette konsesjonsvedtaket omhandler. Faktisk og rettslig ligger forholdene i saken slik an at B trenger ytterligere en konsesjon for å etablere den virksomhet, som i tilfelle kan lede til en interessekonflikt mellom de ulike brukergrupper i elven. Ifølge oppdretsloven av 14. juni 1985 nr. 68 § 8 er det nødvendig med tillatelse fra fiskerimyndighetene for å bygge og drive settefiskanlegg. Etter min mening må det være denne siste konsesjon som i tilfelle kan aktualisere de konsekvenser som grunneierne påberoper seg.

Tilknytninga til klagegjenstanden var for liten, og vedtaket vedkom ikkje grunneigarane på en slik måte at det var rimeleg å gi dei høve til å overprøve vedtaket. Det var eventuelt ved neste vedtak grunneigarane kunne tenkast å ha rettsleg klageinteresse.

Alver kommune skriv i sitt vedtak av 06.07.2022 at «Konsesjon er ein tillatelse til å overta eigedomen. Korleis eigedomen vert brukt vert styrt av arealplanar og plan- og bygningslova m.fl. Korleis eigar av ein



eigedom innrettar seg i høve til drift er ikkje noko kommunen kan leggja seg borti så lenge det er gitt naudsynnte løyve til arbeid som krev løyve.»

Avgjerda i konsesjonssaka, og då heller ikkje ei eventuelle handsaming av klaga, bygger ikkje på grunnlaget for klaga. Eventuelle problemstillingar knytt til påståtte lovbrøt eller verditap har difor ikkje tilstrekkeleg tilknytning til konsesjonssaka.

Problemstillingane som knyter seg til påstått ulovlege tiltak på gnr. 99, bnr. 4, ser ut til å ha vore teke opp i andre saker i Alver kommune. Kommunen skriv at Elin og Henry Fanebust har fått eller får behandla klager knytt til desse sakene. Her viser vi til det Alver kommune skriv i vedtak om konsesjon av 06.07.2022:

«Det har i perioden fram til 2022 vorte utført påstått ulovleg arbeid med terrengendring, planering med meir. Det har vore ei rekke rundar med søknads- og klagebehandling. Desse sakene er no omsøkt og kommunen har gitt løyve til bla. nydyrking/planering og terrenginngrep 17.06.22. Den del av klagen som går på kva arbeid som er gjort (brev av 23.11.2020 frå nabo) er kommentert og vurdert under handsaming av desse sakene. Dei siste to vedtaka er påklaga av nabo, og klagen er til behandling i kommunen.

Konklusjon

Elin og Henry Fanebust er ikkje part i saka og dei har heller ikkje rettsleg klageinteresse. Klagen må difor avisast.

Det går fram av forvaltningslova § 2 tredje ledd at avgjerd som gjeld avvising av ei sak skal reknast som enkeltvedtak. I utgangspunktet er det difor klagerett på slike avgjerder.

Ifølge forvaltningslova § 28 tredje ledd kan likevel ein klageinstans sitt vedtak om å avvise ei klage berre klagast vidare i dei tilfelle der førsteinstansen ikkje har vurdert avvisingsspørsmålet. Som nemnt ovanfor har Alvær kommune vurdert og teke stilling til dette temaet. Det inneber at det ikkje er klagerett på vårt vedtak om å avvise/ikkje realitetsbehandle klaga.

Med helsing

Christian Rekkedal
landbruksdirektør

Vidar Vassenden
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Kopi til:

| | | | |
|----------------|-------------|------|----------|
| Alver kommune | Postboks 4 | 5906 | FREKHAUG |
| Judith Eikevik | Kollåsen 54 | 5116 | ULSET |
| Alf Eikevik | Kollåsen 54 | 5116 | ULSET |



Mottakerliste:

Henry Reidar Fanebust
Elin T Holmås Fanebust

Lindåsvegen 2088
Lindåsvegen 2088

5955
5955

Lindås
Lindås